

О.М. Федорчук,
кандидат економічних наук,
ДНВЗ «Херсонський державний
аграрний університет»

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА РЕГІОНУ

Важливість питань аналізу економічної безпеки держави та регіону взагалі, її фінансової складової зокрема, пов'язані з рядом факторів економічного, політичного та соціального характеру, які несуть загрозу групі економічних та соціальних інтересів держави.

Категорія фінансової безпеки є досить новою як для науки, так і для практики. В Україні питання безпеки розглядалися переважно з погляду національної або економічної безпеки держави. Але сьогодні вже йдеться про право на існування такої категорії, як фінансова безпека, яка містить у собі безліч аспектів. Це і бюджетна, і валютна, і грошова, і інфляційна, і інвестиційна, і боргова, а також безпека суб'єктів кредитно-фінансової сфери.

Фінансова безпека держави - багатопланове поняття, яке визначається конкретними показниками її функціонування, головними з яких є розмір внутрішнього та зовнішнього боргу; рівень інфляції; стійкість національної валюти; сальдо платіжного балансу, рівень бюджетних надходжень та інші.

Серед ключових завдань забезпечення фінансової безпеки України - зміцнення фінансового потенціалу держави, забезпечення збалансованого розвитку бюджетної системи, надійної захищеності національної валюти та фінансового ринку, здійснення виваженої політики внутрішніх та зовнішніх запозичень держави, максимальне поліпшення інвестиційного клімату, вдосконалення та стабілізація податкової системи.

Ситуація з „тінізацією" економіки та капіталу складалася впродовж багатьох років, тому головними шляхами їх виведення з "тіньового" обігу має бути:

1. Вдосконалення податкового законодавства, в тому числі за рахунок:
  - а) зниження ставок податків і зборів (обов'язкових платежів);

- б) запровадження моніторингу руху товарно-матеріальних цінностей та грошових потоків;
- в) реформування системи податкових пільг;
- г) прийняття Податкового Кодексу.

2. Вдосконалення системи адміністрування, в тому числі за рахунок:

- а) розробки та запровадження Регламенту адміністрування податків;
- б) посилення контролю за сплатою податків;
- в) вдосконалення масово-роз'яснювальної роботи та зворотного зв'язку з платниками.

3. Амністія капіталів та організація загальнодержавної системи боротьби з корупцією.

Одним із чинників забезпечення фінансової безпеки має стати продовження податкової реформи. Її стратегічними цілями визначено: здобуття довіри суспільства до держави; забезпечення умов добровільного виконання вимог податкового законодавства платниками податків та повного і своєчасного надходження всіх встановлених законом податків, зборів (обов'язкових платежів); максимальна автоматизація процесів оподаткування; подолання корупції; створення високопрофесійної інформаційно розвинутої податкової служби.

Процес формування національної фінансової системи, якій притаманні нестабільність та циклічність, вимагає узгодження та уніфікації категоріального апарату, виявлення сутнісних характеристик поняття „фінансова безпека”, визначення факторів, що створюють загрози фінансовій безпеці держави, уточнення та моніторингу індикаторів, що характеризують рівень фінансової безпеки і розробки ефективної системи заходів для захисту національних фінансових інтересів.

При цьому оптимальність досягається шляхом досягнення, у конкретно-історичних умовах, реального мінімуму існуючих загроз, забезпечення ефективного функціонування фінансової системи та максимальної реалізації державних інтересів.

Забезпечення фінансової безпеки держави та регіону - це діяльність держави та суспільства з впровадження системи заходів, спрямованих на досягнення оптимального стану фінансової системи, забезпечення національних фінансових інтересів.

Забезпечення фінансової безпеки вимагає визначення та постійного моніторингу основних внутрішніх і зовнішніх негативних факторів (загроз), які впливають на забезпечення національних інтересів у фінансовій сфері. За класифікаційну ознаку візьмемо, як і при класифікації інтересів, структурні елементи фінансової безпеки. Основними загрозами в сфері забезпечення фінансової безпеки України є: недостатність фінансових ресурсів у суб'єктів господарювання для забезпечення відтворювального процесу та інвестиційної діяльності; недосконалість і незавершеність законодавства у фінансовій сфері, що призводить до послаблення її регулюючих функцій, криміналізації економічних відносин, зниження внутрішніх соціально-економічних стимулів економічного росту, нездатності ефективно обслуговувати грошові потоки глобальної економіки; слабкість грошово-кредитної системи, яка проявляється в недостатності обігових коштів, низькому рівні платіжної дисципліни, значних обсягах внутрішньої заборгованості; низький рівень соціально-трудова відносин, соціальної спрямованості економіки, платоспроможності населення, штучне заниження вартості робочої сили, яке не стимулює процес нагромадження та якісне відтворення людського капіталу; незбалансованість структури зовнішньої торгівлі, значний обсяг зовнішнього боргу, зростання впливу транснаціонального капіталу на вітчизняну економіку, відсутність інфраструктури з обслуговування та дієвих механізмів регулювання грошових потоків глобальної економіки, які були б включені до європейської та міжнародної систем безпеки.